

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут філології
Кафедра стилістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчально-методичної роботи
Надія ЯНКОВА

« 31 » 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова у професійній комунікації

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 032 Історія та археологія
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Кресзнавство, екскурсіознавство та історико-культурний туризм
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Дядищева-Росовецька Юлія Борисівна, к. філол. н., доцент,
П'ятецька Ольга Василівна, к. філол. н., доцент

Пролонговано: на 2022/2023 н.р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 2023/2024 н.р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Дядишева-Росовецька Ю. Б., к. філол. н., доцент, доцент кафедри стилістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
завідувач кафедри стилістики
та мовної комунікації

(підпис) Шевченко Л. І.
Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

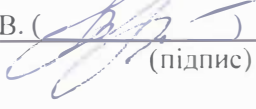
Схвалено науково-методичною комісією Інституту філології

Протокол від « 31 » 08 2021 року № 9.

Голова науково-методичної комісії _____ к. філол. н., доц. Зубань О.М. (
(підпис)
« » _____ 20 року.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 31 » 06 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ к. істор. н., доц. Терес Н. В. (
(підпис)
« 31 » 06 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомити студентів з комплексом засадничих питань щодо функціонування української мови в сучасних умовах розвитку суспільства й мови, сформувані практичні уміння й навички застосування знань на практиці, зокрема, роботи з текстами відповідних до обраної спеціальності галузей знань.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів: базовий рівень відповідно до вимог, що висуваються до випускників середньої школи.

2. Знання теоретичних основ: пояснити значення основних філологічних термінів, передбачених стандартним шкільним курсом.

3. Володіння техніками та методиками: володіти елементарними навичками формулювання своєї думки, уявлення про мову як систему.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Українська мова у професійній комунікації» присвячена вивченню питань функціонування сучасної української мови в різних сферах суспільної комунікації: наукового й офіційно-ділового спілкування, мас-медійної комунікації, лінгвостилістичній специфіці жанрів сучасної професійної комунікації, а також аналізу терміносистем відповідних до спеціалізацій студентів галузей та лексикографічній роботі.

4. Завдання (навчальні цілі)

Цілі навчальної дисципліни спрямовані на досягнення таких компетентностей випускника (за описом ОПП «Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм»): загальні компетентності (ЗК):

ЗК – 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК– 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. Комунікація; 4. Автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко вій оцінці з дисци пліни
Код	Результат навчання			
PH1.1	Знати сучасний стан розвитку української літературної мови.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH1.2	Знати жанрову диференціацію української літературної мови.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH1.3	Знати принципи лінгвістичної аналітичної роботи з науковими джерелами.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH1.4	Знати основні поняття, терміни, номенклатурні назви в обраній для спеціалізації галузі.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH1.5	Знати основні лінгвістичні особливості жанрів наукової, офіційно-ділової та мас-медійної комунікації.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH1.6	Знати стилістичні можливості мовних засобів у різних комунікативних ситуаціях.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH1.7	Знати особливості укладання сучасних термінологічних словників різних типів.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	10%
PH2.1	Уміти аналізувати тексти наукового, офіційно-ділового стилів і стилю масової інформації.	Практичне заняття, сам. робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	5%
PH2.2	Уміти самостійно створювати різножанрові тексти; вільно володіти науковою термінологією відповідної до обраної спеціальності галузі знань.	Практичне заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	5%
PH2.3	Уміти аналітично опрацювати наукову літературу; реферувати наукові тексти.	Практичне заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	5%
PH 3.1	Обговорювати та дискутувати щодо актуальних проблем стилістичних можливостей мовних засобів у різних комунікативних ситуаціях, аналізу текстів різних стилів сучасної української літературної мови.	Практичне заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	5%
PH3.2	Самостійно й колективно створювати та презентувати тексти різних стилів (зорієнтовані на усну і писемну комунікацію) відповідно до потреб чи завдань.	Практичне заняття, самостійна робота	Відповідь на практичному занятті, контрольна робота	5%
4.1	Системно виконувати фахові завдання, що передбачають компетенцію зі спеціалізації в інших галузях			5%

	гуманітаристики.			
				100%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (за описом освітньої програми)	Результати навчання за дисципліною «Українська мова у професійній комунікації»												
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1
ПРН 4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами (зокрема, краєзнавства, історико-культурного туризму та екскурсознавства), прийнятими у фаховому середовищі.	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії (в тому числі краєзнавства, екскурсознавства та історико-культурного туризму), презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання:

семестрове оцінювання:

Види робіт та форми їх контролю	Результати навчання які оцінюються	Кількість практичних занять	Кількість балів за вид роботи		Сумарна кількість балів за семестр	
			максимальна	мінімальна для позитивної оцінки	максимальна	мінімальна для позитивної оцінки
Відповідь на практичному занятті	РН 1.1; РН 1.2; РН 1.3.; РН 1.4; РН 1.5; РН 1.6; РН 1.7;	17	3	1	51	26
Реферування наукової літератури	РН 2.1; РН 2.2; РН 2.3.	3	4	1	12	3
Контрольна робота	РН 1.1; РН 1.2; РН 1.3.; РН 1.4; РН 1.5; РН 1.6; РН 1.7 РН 2.1; РН 2.2.	2	6	4	12	8
Всього за семестр					75	37

підсумкове оцінювання:

Підсумкове оцінювання проводиться у формі заліка:

- максимальна кількість балів на заліку - 25 балів, мінімальна кількість балів (позитивна оцінка), які додаються до семестрових – 14 балів (60% максимальної кількості балів, відведених на залік);
- на заліку оцінюються такі результати навчання: РН 1.1; РН 1.2; РН 1.3.; РН 1.4; РН 1.5; РН 1.6; РН 1.7; РН 2.2; РН 3.1; РН 3.2;
- залік проводиться у формі письмової роботи з відповідями на три типи питань за складністю, кожний із яких оцінюється відповідно максимумом 3, 5 та 10 балами.

7.2. Організація оцінювання:

Упродовж семестру проводяться практичні заняття із відповідних тем, на яких здійснюється оцінювання відповідно до видів робіт та форми контролю, описаних у п. 7.1.

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж *критично-розрахунковий мінімум* – 37 балів, до складання заліку не допускаються. Для студентів, які упродовж семестру не досягли мінімального рубіжного рівня оцінки (37 балів) проводиться підсумкова семестрова контрольна робота, а також оцінюються реферати за темами курсу. Максимальна оцінка за додаткові форми оцінювання не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою).

Семестрову підсумкову оцінку формують бали, отримані студентом у процесі виконання заявлених видів та форм навчання, та бали, отримані на

заліку, максимальний розподіл здійснюється за таким алгоритмом: **75 балів (60%) – семестровий контроль і 25 балів (40%) – залік**.

Якщо студент на заліку набрав менше **24 балів** (а це 60% від 40 балів, відведених на залік), то вони **не додаються** до семестрової оцінки незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру, а в заліковій відомості у графі «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

Критерії оцінювання:

1.Відповідь на семінарському занятті:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу;

4-3 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу; допускаються несуттєві неточності;

2 бали – студент не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань, має суттєві помилки у відповіді, без використання основної і додаткової літератури.

2. Виконання письмової роботи:

10 балів – студент у повному обсязі виконав усі завдання письмової роботи;

9-5 балів – студент виконав завдання лише частково, допустив багато помилок;

4-1 бали – студент мінімально виконав письмові завдання, у роботі численні помилки.

3. Виконання дослідницького завдання:

15 балів – студент виконав дослідницьке завдання правильно, відповідь вичерпна, аналітична;

8 балів – студент виконав дослідницьке завдання неправильно, поверхово, допустився багатьох помилок.

4. Контрольна робота:

10 балів – студент виконав усі завдання контрольної роботи правильно;

9-5 балів – студент виконав лише частину завдань правильно, у роботі наявні серйозні помилки;

4-1 бали – студент виконав більшу частину завдань неправильно, у роботі наявні грубі помилки.

підсумкове оцінювання: залік

Шкала відповідності підсумкових балів

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

Питання, що виносяться на залік

1. Українська мова в сучасній професійній комунікації: функціонально-стилістичний аспект. Поняття літературної мови: загальна характеристика.
2. Стилістична диференціація сучасної української мови.
3. С. Єрмоленко про мовну норму.
4. Поняття норми мови, норми літературної мови, стилістичної норми.
5. Поняття стилістичної норми. Загальна характеристика.
6. Б.Гавранек про рівні володіння мовленнєвою культурою.
7. Науковий стиль у системі функціональних стилів української літературної мови.
8. Специфічні риси наукового стилю.
9. Стилістичні норми наукового стилю.
10. Підстилі наукового стилю: загальна характеристика.
11. Основні жанри наукового стилю: загальна характеристика.
12. Критерії добору і функціональні характеристики лексики наукового стилю.
13. Специфіка використання іншомовних слів у різних жанрах наукового стилю
14. Термін як диференційна ознака наукового стилю: загальна характеристика.
15. Термін. Наукова номенклатура. Професіоналізми. Лінгвістична характеристика. Специфіка функціонування в науковій сфері спілкування.
16. Особливості та функціональні можливості фразеології наукового стилю.
17. Літературна фразеологія наукового стилю: цитати, крилаті вислови, афоризми. Специфіка їх функціонування. Стилістичний потенціал.
18. Основні жанри наукового спілкування. Їхня характеристика.
19. Л.В.Шулінова про жанри наукового стилю.
20. Наукові, фахові та дидактичні особливості науково-навчальних жанрів (курсова, бакалаврська, магістерська робота).
21. Композиційно-змістова специфіка науково-навчальних жанрів (курсової, бакалаврської, магістерської роботи). Їхня структура, обсяг.
22. Лінгвістичне оформлення бібліографії науково-навчальних жанрів (курсової, бакалаврської, магістерської роботи) відповідно до чинних стандартів.
23. Анотація в системі жанрів наукового стилю: специфіка структури та мовного оформлення.
24. Рецензія як жанр наукового стилю: обов'язкові структурно-змістові компоненти.
25. Доповідь як жанр наукового стилю, що визначає пошуковий характер наукової творчості: особливості композиції, аналіз змістових частин та мовних засобів.
26. Синоніми, антонімі: стилістичний потенціал у науковій мові.
27. Сучасна українська лексикографія. Термінологічні словники. Загальна характеристика.
28. Покликання в науковому тексті.
29. Принципи укладання й оформлення бібліографії.
30. Специфічні риси офіційно-ділового стилю української літературної мови.
31. Загальна характеристика офіційно-ділового стилю в системі функціональних стилів української літературної мови.
32. Жанри офіційно-ділового стилю. Їхні мовні характеристики.
33. Критерії добору і функціональні характеристики лексики офіційно-ділового стилю.
34. Специфіка фразеології офіційно-ділового стилю.
35. Синоніми, антонімі: стилістичний потенціал у діловій мові.
36. Стиль масової інформації у системі функціональних стилів української літературної мови.
37. Загальна характеристика підстилів та жанрів стилю масової інформації української літературної мови.
38. Мовні особливості стилю масової інформації української літературної мови.
39. Специфіка фразеології стилю масової інформації. Трансформація фразеологізмів.

7.3. Шкала відповідності оцінок

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100	відмінно
85 – 89	добре
75 – 84	
65 – 74	задовільно
60 – 64	
35 – 59	не задовільно

8. Структура навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми лекції / практичного заняття	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
Змістова частина 1. УКРАЇНСЬКА МОВА В СУЧАСНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.				
1	Тема 1. <i>Українська мова в сучасній професійній комунікації</i> як навчальна університетська дисципліна. Літературна мова, її характеристики. Поняття норми мови, норми літературної мови. Стилiстична диференція сучасної української мови.	-	4	8
2	Тема 2. Специфіка наукової комунікації	-	4	8
3	Тема 3. Специфіка офіційно-ділової комунікації	-	2	4
4	Тема 4. Специфіка медійної комунікації	-	2	4
	<i>Написання реферату</i>	-		2
	<i>Контрольна робота</i>	-	2	
Змістова частина 2. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНА СПЕЦИФІКА ЖАНРІВ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.				
5	Тема 5. Основні жанри наукового спілкування.	-	6	8
6	Тема 6. Основні жанри офіційно-ділової комунікації	-	2	4
7	Тема 7. Жанри сучасної мас-медійної комунікації	-	2	4
	<i>Написання реферату</i>	-		2
Змістова частина 3. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РЕСУРС ТА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕКСИЧНИХ І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗАСОБІВ У НАУКОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ.				
8	Тема 8. Спеціальна лексика та фразеологія	-	4	8

	сучасного наукового стилю української літературної мови.			
9	Тема 9.Сучасна лексикографія	-	4	2
	<i>Написання реферату</i>	-		2
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	-	2	
	Усього:	0	34	56

Загальний обсяг 90 год.

У тому числі:

Лекцій – 0 год.

Практичних – 34 год.

Самостійна робота– 56 год.

9. Рекомендована література

Основна (базова):

- 1.Горизонтами модерної лінгвістики. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2014. 317 с.
- Зарицький М.С. Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник. Київ, 2004.
- 2.Калетнік А.А. Українська наукова мова: [посібник]. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2012. 310 с.
- 3.Літературна мова у просторі національної культури / Відп. ред. Л. І. Шевченко. Київ, 2004.
- 4.Чемеркін С. Г. Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. Київ, 2009.
- 5.Шевченко Л. Проблеми інтелектуальної еволюції української літературної мови: навчальний посібник. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2015. 176 с.
- 6.Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилїстика української літературної мови. Книга 1: Тести, завдання, вправи: Навчальний посібник. Видання 4-те: доповнене й перероблене. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018.
- 7.Шевченко Л.І., Шулінова Л.В. Стилїстика української літературної мови. Книга 2: Функціональна діагностика тексту: Навчальний посібник. Видання 4-те: доповнене й перероблене. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018.

Додаткова:

- 1.Андрєєва Т.М., П'ятецька О.В. Українська мова за професійним спрямуванням: фахова комунікація: навч. посібник. Київ: Прінт-Сервіс, 2017.
- 2.Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту. Київ: Знання, 2008.
- 3.Кровицька О. Українська лексикографія: теорія і практика. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2005. 175 с.
- 4.Лінгвістична експертиза : підручник / Л. І. Шевченко, Д. Ю. Сизонов ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2021. 244 с.

5. Медіалінгвістика: словник термінів і понять / Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю. Сизонов / за ред. Л.І. Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014. 326 с.
6. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006.
7. Плотницька І.М. Ділова українська мова. Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене та доповнене. Київ, 2004.
8. Прикладне термінознавство: Навчальний посібник / За ред. В. В. Дубічинського, Л. А. Васенко. Харків : НТУ «ХП», 2003. Ч. 1. 145 с.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. Київ, 2006.
10. Стишов О. А. Динаміка лексичного складу сучасної української мови. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Біла Церква: «Авторитет», 2019. 198 с.
11. Українська мова: Енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с. [Електронний ресурс]: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001051> (дата звернення: 23.03.2023).
12. Університетська україністика в актуальних епістемах сучасного мовознавства / Упоряд.: Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Ю. Б. Дядищева-Росовецька, Д.Ю. Сизонов; За ред. Л.І. Шевченко. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. 343 с. ; 16 іл.
13. Шевченко Л., Сизонов Д. Теорія медіалінгвістики: підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 214 с.
<http://www.mova.info>